

7 ශේෂීය

සතිය	ශේෂීය	නිපුණතාව	පාඨම	ඉගෙනුම් පල	විෂය අන්තර්ගතය	කාලච්‍රේදී සංඛ්‍යාව
1	6 ග්‍රෑන්ඩ්	බෙංද්ද සාරධර්ම අගය කරම්න පිළිපදියි.	10 මධ්‍යපිය ගුණ වරුණ	<ul style="list-style-type: none"> දෙම්විපියන් දරුවන්ට ඉටු කළ යුතු යුතුකම් පැහැදිලි කරයි. කුඩා කළ තමාට පිහිට වූ දෙම්වියන්ට අනාගතයේදී කෘතගුණ දැක්වීය යුතු බව පෙන්වා දෙයි. දෙම්විපියන් අගය දැක්වෙන ක්‍රි නිර්මාණය කරයි. දිනපතා උදේ සවස දෙම්විපියන් නමදියි. දෙම්විපියන් රකඛලා ගනියි. 	ඩුෂ්දහමට අනුව මධ්‍යපිය ගුණ හැඳින යතුකම් ඉටුකිරීම සිගාලෝවාද සූත්‍රය ඇසුරෙන්	2
2		සුසමාහින සම්බර පෙළරුෂයක් ගොඩනගැනීමට කටයුතු කරයි.	11 අභියෝග ජයගත් තරුණයෝ	<ul style="list-style-type: none"> අභියෝග හමුවේ නොසැලී කටයුතු කරයි. මස මානවක ජාතකය රගදක්වයි. කණ්ඩායමක වගකීමෙන් හා සාමුහිකත්වයෙන් කටයුතු කරයි. 	මස මානවක ජාතක කතාව	2
3		බුදහමට අනුව ජීවිතය හා ලෝකය හැඳිනගෙන ප්‍රජාවන්ත ජීවිතයක් ගත කරයි.	13 හොඳ නරක හැඳින යහපතෙහි යෙදෙමු	<ul style="list-style-type: none"> හොඳ නරක යන්න සරලව භදුන්වයි. අකුසලයෙන් වැළකී කුසලයේ යෙදීමෙන් යහපත් අයතු විය හැකි බව පිළිගනියි. මෙට අනුගමනය කළ හැකි යහපත් සිරිත් ඇතුළත් ලේඛනයක් පිළියෙළ කරයි. නිවැරදි ක්‍රියාවන්හි යෙදෙයි. 	හොඳ නරක පිළිබඳ සරල හැඳින්වීමක් (අම්බලටික රාජුලෝවාද සූත්‍රය සහ තංච කම්මං කතං සාමු සහ නතං කම්මං කතං සාමු යන ගාර්යා දෙක ඇසුරින්)	2
4		14 වෙනස්වීමට ඔරොත්තු දෙමු		<ul style="list-style-type: none"> ලෝකයේ සියල්ල වෙනස් වන බව අනිත්‍යතා ලක්ෂණයට අනුව පැහැදිලි කරයි. පුද්ගල පීවිතයේ ස්වභාවය අනිත්‍යතාවයට අනුව පැහැදිලි කරයි. අනිත්‍යතාව හමුවේ අභියෝග ජය ගතිමින් නොසැලී කටයුතු කරයි. 	අනිත්‍යතාව පිළිබඳ සරල හැඳින්වීමක්	2

5		ජ්ව අත්ත්ව පරිසරයට හිතකාමීව හැසිරෝයි.	15 වරදින් මේමු	<ul style="list-style-type: none"> අත්තුපනායික ධර්මය යනු කුමක් දැයි පැහැදිලි කරයි. තම ජ්විතයට තමා මෙන් ම සියලු සත්ත්වයන් ද සිය ජ්විතවලට ආදරය කරන බව පිළිගනියි. අන්‍යයන්ගේ සූඛ සිද්ධිය වෙනුවෙන් කටයුතු කරයි. 	අත්තුපනායික ධර්ම පර්යාය	2
6		16 රකිනවිට පරිසරය - රැකෙනු ඇතේ අප සැම	16 රකිනවිට පරිසරය - රැකෙනු ඇතේ අප සැම	<ul style="list-style-type: none"> හොංකික පරිසරය මිනිසා හා බැඳී ඇති බව පැහැදිලි කරයි. පරිසරය යක ගැනීම යුතුකමක් බව පිළිගනියි. පරිසරය සුරක්ම සඳහා ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කරයි. ගහකොළවලට ආදරය කරමින් එවා ආරක්ෂා කරයි. 	පරිසරය සරණක්ෂණය, පෙශීණය හා පරිසර දුෂ්ඨයෙන් වැළකීම	2
7		බොංද්ධ ආර්ථික හා රාජ්‍ය පාලන වින්තනය හැදින ගෙන ඒ අනුව ක්‍රියා කරයි.	19 අරපිටිමැස්ම දියුණුවට මගකි	<ul style="list-style-type: none"> සම්පත් පරිහරණයට අදාළ බොංද්ධ ඉගැන්වීම් ගෙනහැර දක්වයි. සාක්ත තුවර සිටුදේවියගේ කතා වස්තුව නාට්‍යානුසාරයෙන් ඉදිරිපත් කරයි. අධික පරිහෝජනයෙන් වැළකී සරල දිවි පෙවෙතකට ඩුරු වෙයි. ගෘහස්ථ ජ්විතයේදී සම්පත් මනාලෙස කළමනාකරණය කර ගැනීමට මවිපියන්ට සහාය වෙයි. 	අංගුත්තර නිකායේ කුල සූඛයට අනුව හා ජ්වක කථා වස්තුවේ සාක්ත තුවර සිටුදේවියගේ කතා වස්තුව අනුව සම්පත් පරිහරණයේ වැළගත්කම පැහැදිලි කිරීම	2
8		නිර්වාණය අරමුණු කොටගෙන ආර්ය මාර්ගයේ ගමන් කරයි.	21 සැදැහැ ගුණයෙන් සරු වෙමු	<ul style="list-style-type: none"> ගුද්ධාව යන්න නිර්වචනය කරයි. ගුද්ධාවෙන් වැඩකටයුතු කිරීමෙන් ජ්විතය අර්ථවත්ව ගත කළ හැකි බව පිළිගනියි. එදිනෙනා ජ්විතයේ ආගමික කටයුතුවල දී ගුද්ධාවෙන් යුතු ව කටයුතු කරයි. 	ගුද්ධාව පිළිබඳ ව සරල භැදින්වීමක් හා දස්සන කාමෝ සිලවතං යන ගාලාව ඇසුරින් ගුද්ධාවන්තයාගේ ලක්ෂණ පිළිබඳ කෙරී විස්තරයක්	2
9	7 ග්‍රෑනීය	තෙරුවන් ඉණ හැදින වරිතායනය කරයි.	1 බුදු සිරින් පළමු වසර	<ul style="list-style-type: none"> බුද්ධත්වයේ සිට කිහිල්වත් පුර ගමන දක්වා බුදු සිරින් ප්‍රධාන සිදුවීම් ගැන සාකච්ඡා කරයි. කළමණ මිතුරෙකු ලෙස තම ජ්විතය සකස් කර ගැනීමට බුදු සිරිත ආදර්ශ කර ගනියි. යහපත් අරමුණු ඉටු කර ගනිමින් පරාර්ථයෙහි යෙදෙයි. 	බුද්ධත්වයේ සිට කිහිල්වත්පුර ගමන තෙක් බුදු සිරිත	2

10		3 බුදුගූණ දැන සිත් සනසම්	<ul style="list-style-type: none"> ඉතිපිසේය් පායයේ සඳහන් බුදුගූණ අනුපිළිවෙලින් පැහැදිලි කරයි. නව අරංජී බුදුගූණවල අර්ථය දැන ආගමික කටයුතුවල තිරතවෙයි. තෙරුවන් කෙරෙහි සැදුහැති ව දැහැම දිවිපෙවතක් ගත කරයි. 	"ඉතිපියෝ....."පායයේ ඇතුළත් බුදුගූණ (සරල හැදින්වීමක්)	2
11		5 මනස පුහුදින නැණුස පාදම්	<ul style="list-style-type: none"> කරණීයමෙන්ත සූත්‍රයට අනුව මෙමත් භාවනාව වචන ආකාරය පැහැදිලි කරයි. මෙමත් භාවනාවෙන් ප්‍රයෝගන රසක් සැලසෙන බව පිළිගනියි. මෙමත් භාවනාවේ දී නිවැරදි ඉරියවි අනුගමනය කර සම්මාස්තියෙන් කටයුතු කරයි. 	මෙමත් භාවනාව (කරණීය මෙන්ත සූත්‍රය පැසුරින්)	2
12		7 ධම්මපදයෙන් අප් දිවියට	<ul style="list-style-type: none"> ධම්මපද ගාරා දෙක නිවැරදි ව සර්ථකායනා කර භාජාකුසලනා සංවර්ධනය කරගති. ධම්මපද ගාරා දෙකෙහි සරල අරුත් පවසයි. කළ වරද පිළිබඳ ව වෛරෝ සහගතව නොසිතන්නන්ගේ වෛරය සන්සිදෙන බව පිළිගනියි. දෙනික ජ්විතයේදී ගැටුම් අවම කරගතිම්න් ඉවසීමෙන් කටයුතු කිරීමට පුරුදු ප්‍රහුණු වෙයි. 	"අක්කොවිජ් මං අවධි මං " යන ගාරා දෙක සහ එහි අර්ථය	2
13	ව්‍යුහ් මැණ්ඩුල්	බෙංධ් සාරධිම අයය කරමින් පිළිපදියි.	<ul style="list-style-type: none"> පන්සිල් අර්ථාන්වෙතව ව පුරුදු ප්‍රහුණු වෙයි. පංචිල ප්‍රතිපත්තියෙහි සාමාජික වටිනාකම පෙන්වා දෙයි. "සදාවාරවත් සමාජයක් උදෙසා පංචිලය සුරක්ම" ගැන කතාවක් කරයි. සමාජ සම්මතයනට අනුකූල ව කටයුතු කරයි. 	පංචිල ප්‍රතිපත්තියෙහි සාමාජික අයය	2
14		10 ගුරු සිත සනසවා අකුරු උගනිම් සෞඛ්‍යවා	<ul style="list-style-type: none"> සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ ගුරු- ශිෂ්‍ය යුතුකම් පැහැදිලි කරයි. ගුරුහැවතුන්ගේ ගුණ හැදින ගොරවයෙන් කටයුතු කළ යුතු බැවි පෙන්වා දෙයි. " ගුරු ගොරවයෙන් යුතුව කටයුතු කිරීමේ වැදගත්කම යන මැයෙන් කතාවකට උචිත සැලසුම සකස් කරයි. ශිෂ්‍යයෙක් ලෙස ගුරුවරයාට තම යුතුකම් මැනවින් ඉටු කරයි. 	ගුරුවරුන්ගේ ගුණ හැදින ගුරු ගොරවය රැකෙන පරිදි කටයුතු කරන අයුරු විස්තර කිරීම (සිගාලෝවාද සූත්‍රය)	2

15		සුසමාහින සමබර පෙළුරුපයක් ගොඩනගා ගැනීමට කටයුතු කරයි.	11 ආදර්ශවත් නායකත්වය	<ul style="list-style-type: none"> නායකයකුගේ වගකීම හා වගවීම පැහැදිලි කරයි. තම පෙළුරුපය ගොඩනගා ගැනීමට වගකීම හා වගවීම හේතු වන බව පිළිගනියි. නායකත්ව ලක්ෂණ ලැයිස්තු ගත කරයි. නායකත්වයට ගැළ කරයි. නායකයකු ලෙස කටයුතු කරයි. 	නායකත්ව ලක්ෂණ (අපන්ස්ක ජාතකය)	2
16			12 සැනසුම ගෙන එන ඉවසීම	<ul style="list-style-type: none"> ඉවසීමේ ගුණාග පැහැදිලි කරයි. අවස්ථානුකූල ව ඉවසීම පුරුණ කළ යුතු බව පෙන්වා දෙයි. ඉවසීමේ ආතිංස හා තොරුවසීමේ ආදිනව ලැයිස්තු ගත කරයි. ඉවසීමෙන් කටයුතු කරයි. 	ඉවසීම (ඉවසන්නෙකු තුළ තිබිය යුතු ගුණාග, ඉවසීම පුරුණ කළ යුතු අවස්ථා, තොරුවසීමෙන් ලැබෙන අයහපත් ප්‍රතිඵල, ඉවසීමෙන් ලැබෙන යහපත් ප්‍රතිඵල)	2
17		බුදුහමට අනුව ජීවිතය හා ලෝකය හැදිනගෙන ප්‍රජාවන්ත ජීවිතයක් ගත කරයි.	15 සියල්ල කරමයෙන් සිදු තොවේ	<ul style="list-style-type: none"> නියාම ධර්ම පැහැදිලි කරයි. ජීවිතය හා සම්බන්ධ සියල්ල ම පූර්ව කරමයෙන් සිදු තොවන බව පිළිගනියි. නියාම ධර්මයන් සඳහා කාලීන නිදිසුන් දත්ත ලේඛනයක් සකස් කරයි. 	නියාම ධර්ම	2
18			16 වතුරාරය සත්‍යය	<ul style="list-style-type: none"> වතුරාරය සත්‍ය නිවැරදි ව නම් කරයි. දුක පිළිබඳ ගැටලුව විසඳාගැනීමට වතුරාරය සත්‍ය මග පෙන්වන බව පිළිගනියි. වතුරාරය සත්‍ය ගැලීම් සටහනකින් නිරුපණය කොට දක්වයි. ගැටලු හඳුනාගෙන ඒවා විසඳාගැනීමට කටයුතු කරයි. 	වතුරාරය සත්‍යය පිළිබඳ මූලික හැදින්වීම	2
19		ගාසන ඉතිහාසය හා ශ්‍රී ලාංකික බොද්ධ උරුමය හැදින එම උරුමය රැකගැනීමට තියාකරයි.	19 මහින්දාගමනය	<ul style="list-style-type: none"> මහින්දාගමනයෙන් අපට උරුම වූ දායාද පැහැදිලි කරයි. ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට උරුම වූ දායාද සංරක්ෂණය කළ යුතු බව පිළිගනියි. මහින්දාගමනයෙන් ලද දායාද පිළිබඳ පොත් පිංචක් නිරමාණය කරයි. ගාසනික හා සංස්කෘතික දායාද ආරක්ෂා කරයි. 	මහින්දාගමනයෙන් ශ්‍රී ලාංකික දායාද පිළිබඳ සරල හැදින්වීමක් (බුදුහම, බොද්ධ සිද්ධිස්ථානයක අංග, හික්ෂු හික්ෂුන් පැවිද්ද, කලා ගිල්ප, සාහිත්‍ය)	2

20		නිරවාණය අරමුණු කොට ගෙන ආර්ය මාරුගයේ ගමන් කරයි.	21 දෙලොවැඩ සාදන පින් කිරියවත්	<ul style="list-style-type: none"> ● පුණු ක්‍රියා නම් කරයි. ● පින්කම්හි අගය දැන එහි නියුලෙයි. ● තුන් පුණු ක්‍රියා, දස පුණු ක්‍රියා සහ දෙලොජ් පුණු ක්‍රියා වෙන් වෙන්ව ලැයිස්තුගත කරයි. ● ආදරුගවත් පුණුකාම් දිවියක් ගත කරයි. 	පුණු ක්‍රියා (කාව්‍යගේබර)	2
----	--	--	-------------------------------	--	---------------------------	---